

Brusel 19. srpna 2025
(OR. en)

12163/25

COH 162
FIN 981
ECOFIN 1096
SOC 572

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	12. srpna 2025
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2025) 441 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Výroční zpráva Fondu solidarity Evropské unie za období 2019 - 2020

Delegace nalezou v příloze dokument COM(2025) 441 final.

Příloha: COM(2025) 441 final

V Bruselu dne 30.7.2025
COM(2025) 441 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Výroční zpráva Fondu solidarity Evropské unie za období 2019 - 2020

OBSAH

Úvod	2
Žádosti obdržené v letech 2019 a 2020	3
➤ <i>V roce 2019</i>	3
➤ <i>V roce 2020</i>	5
Financování	10
Uzavřené zásahy	12
➤ <i>Uzavřené zásahy v roce 2020</i>	12
Závěry	13

Úvod

Článek 12 nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 ze dne 11. listopadu 2002 o zřízení Fondu solidarity Evropské unie¹ (dále jen „nařízení“) stanoví, že Komise musí Evropskému parlamentu a Radě předložit zprávu o činnosti fondu v předcházejícím roce. Tato zpráva popisuje činnost Fondu solidarity EU (dále jen „EUSF“) v letech 2019 a 2020. Také shrnuje žádosti obdržené v letech 2019 a 2020 a případy, které byly uzavřeny v období, za které se podává zpráva. Komise posoudila všechny žádosti podle kritérií stanovených v nařízení.

V roce **2019** obdržela Komise **čtyři nové žádosti** o finanční příspěvky z EUSF, a to od Řecka (extrémní počasí), Španělska (extrémní počasí), Rakouska (záplavy) a Portugalska (extrémní počasí). Tři z těchto žádostí se týkaly „regionálních přírodních katastrof“ a jedna „přírodní katastrofy podle ustanovení o sousedním státě“.

Řecko, Španělsko a Portugalsko obdržely zálohy v celkové výši 69,5 milionu EUR během několika týdnů po podání žádostí.

V roce **2020** obdržela Komise **31 nových žádostí** o finanční příspěvky z EUSF, z nichž **devět** souviselo s přírodními katastrofami a 22 se závažného ohrožení veřejného zdraví.

Devět žádostí souvisejících s přírodními katastrofami pocházelo z Řecka (záplavy na ostrově Euboia, cyklon Janos), Španělska (bouře Gloria), Francie (bouře Alex), Chorvatska (zemětřesení v Záhřebu), Itálie (extrémní povětrnostní událost, bouře Alex), Rakouska (extrémní povětrnostní událost) a Polska (povodně).

Žádost Španělska týkající se bouře Gloria v roce 2020 a žádost Itálie týkající se bouře Alex v říjnu 2020 byly zamítnuty pro nesplnění kritérií stanovených v nařízení.

Z úspěšných žádostí se dvě týkaly „závažných přírodních katastrof“, čtyři „regionálních přírodních katastrof“ a jedna „přírodní katastrofy podle ustanovení o sousedním státě“.

Po změně nařízení dne 30. března 2020 obdržela Komise **22 žádostí** o finanční příspěvky z EUSF v souvislosti s pandemií COVID-19, a to od Albánie, Rakouska, Belgie, Chorvatska, Česka, Estonska, Francie, Německa, Řecka, Maďarska, Itálie, Irsko, Lotyšsko, Litvy, Lucemburska, Černé Hory, Polska, Portugalska, Rumunska, Srbska, Slovinska a Španělska.

Žádosti z Polska a Slovinska byly zamítnuty, protože nesplňovaly kritéria stanovená v nařízení.

Albánie, Chorvatsko, Německo, Řecko, Maďarsko, Irsko, Černá Hora, Portugalsko a Španělsko požádaly o zálohu v celkové výši 132,7 milionu EUR. Komise poskytla zálohy sedmi členským státům (Německu, Irsku, Řecku, Španělsku, Chorvatsku, Maďarsku a Portugalsku) do konce roku 2020. Albánie a Černá Hora nemohly obdržet zálohy, protože nejsou členskými státy. Komise dále navrhla Evropskému parlamentu a Radě uvolnit v březnu 2021 částku 397,45 milionu EUR jako platbu zbývajících částky pro členské státy (které obdržely zálohy) a jako celkovou platbu pro Albánii a Černou Horu (které zálohy neobdržely).

V příloze I jsou uvedeny prahové hodnoty škod způsobených „závažnou přírodní katastrofou“, které se použily v letech 2019 a 2020 pro uvolnění prostředků z EUSF.

¹ Nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 ze dne 11. listopadu 2002 o zřízení Fondu solidarity Evropské unie (Úř. věst. L 311, 14.11.2002, s. 3) ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 661/2014 ze dne 15. května 2014 (Úř. věst. L 189, 27.6.2014, s. 143) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/461 ze dne 30. března 2020 (Úř. věst. L 99, 31.3.2020, s. 9).

V příloze II je uveden přehled žádostí schválených v letech 2019 a 2020, včetně příslušných finančních informací.

ŽÁDOSTI OBDRŽENÉ V LETECH 2019 A 2020

➤ V ROCE 2019

V roce 2019 Komise obdržela čtyři nové žádosti o finanční příspěvky z EUSF. Komise obdržela všechny v zákonné lhůtě „nejpozději do dvanácti týdnů od vzniku první škody“ (čl. 4 odst. 1 nařízení). Tři žádosti se týkaly „regionálních přírodních katastrof“ a jedna byla založena na ustanoveních týkajících se „přírodních katastrof v sousedním státě“. Komise přijala prováděcí rozhodnutí o poskytnutí finančních příspěvků z EUSF na všechny čtyři žádosti v průběhu let 2019 a 2020.

RAKOUSKO – záplavy

V říjnu 2018 postihly jihozápadní část Rakouska rozsáhlé záplavy vyvolané stejnými meteorologickými podmínkami, které vedly k „závažné přírodní katastrofě“ v Itálii. V jižním Rakousku (zejména ve východním Tyrolsku a Korutansku) byly ve dnech 15. až 17. listopadu 2018 velmi vydatné srážky, které vedly k rozsáhlým sesuvům půdy a záplavám. Extrémní povětrnostní události značně poničily základní veřejnou infrastrukturu, soukromá obydlí, podniky a lesy.

Rakousko následně dne 14. ledna 2019 požádalo o finanční příspěvek z EUSF a 20. února 2019 předložilo revidovanou verzi žádosti. Rakouské orgány odhadly celkové přímé škody v důsledku této katastrofy na 322 milionů EUR. Rakousko nepožadovalo zálohu.

V návaznosti na návrh Komise COM(2019) 3604 ze dne 15. května 2019 schválil Evropský parlament a Rada dne 18. září 2019 vyplacení částky 8 154 899 EUR z EUSF Rakousku. Dne 2. října 2019 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2019) 7174 o poskytnutí finančního příspěvku z EUSF. Platba ve výši 8 154 899 EUR byla provedena 28. října 2019.

ŘECKO – extrémní počasí

Mezi 23. a 26. únorem 2019 zasáhla Krétu, zejména západní část ostrova, bouře s mimořádně silným deštěm. Následné záplavy a sesuvy půdy si vyžádaly lidské oběti a měly katastrofální následky pro místní infrastrukturu, zejména silnice. Hospodářství (především zemědělství) bylo vážně poškozeno. Řecko požádalo o finanční příspěvek z EUSF dne 15. května 2019.

Řecko odhadlo celkovou přímou škodu na 182,1 milionu EUR. Škoda způsobená na Krétě představuje 2,1 % HDP Kréty, dotčeného regionu na úrovni NUTS², a přesahuje tak prahovou hodnotu 129,8 milionu EUR podle čl. 2 odst. 3 nařízení. Řecko ve své žádosti požádalo o vyplacení zálohy.

Dne 19. července 2019 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2019) 5514 o poskytnutí zálohy ve výši 455 252 EUR na předpokládaný finanční příspěvek z fondu a následně ji dne 27. srpna 2019 vyplatila Řecku.

² Klasifikace územních statistických jednotek.

V návaznosti na návrh Komise COM(2019) 496 ze dne 18. října 2019 Evropský parlament a Rada schválily vyplacení částky 4 552 517 EUR z EUSF Řecku. Dne 30. ledna 2020 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2020) 449 o poskytnutí finančního příspěvku z EUSF. Zbývající částka ve výši 4 097 266 EUR byla vyplacena dne 19. února 2020.

PORTUGALSKO – extrémní počasí

Hurikán Lorenzo byla tropická cyklona pátého stupně v Atlantiku, nejvýchodnější a Evropě nejbližší, která byla kdy zaznamenána. Po rychlém zesílení přešla 2. října 2019 přes Azorské ostrovy (Portugalsko), kde poškodila veřejnou i soukromou infrastrukturu a vážně ovlivnila každodenní život lidí, podniky a instituce. Dne 3. října vyhlásila regionální vláda energetickou krizi, aby zajistila základní dodávky energie. Dne 17. října vyhlásila na území autonomní oblasti Azory v důsledku škod způsobených hurikánem stav veřejného ohrožení.

V listopadu 2019 obdržela Komise žádost o finanční pomoc z EUSF v souvislosti s katastrofou způsobenou hurikánem Lorenzo. Portugalské orgány odhadly celkové přímé škody v důsledku této katastrofy na 328,5 milionu EUR.

Na základě posouzení provedeného podle článku 4 nařízení dospěla Komise k závěru, že podmínky pro poskytnutí finančního příspěvku (vypočteného na 8 212 697 EUR) z EUSF byly splněny.

Dne 11. prosince 2019 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2019) 9067, kterým přiznala 10% zálohu ve výši 821 270 EUR, která byla vyplacena dne 23. prosince 2019.

V návaznosti na návrh Komise COM(2020) 200 ze dne 30. dubna 2020 schválil Evropský parlament a Rada vyplacení částky 8 212 697 EUR z EUSF Portugalsku. Dne 7. července 2020 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2020) 4713, kterým se z EUSF poskytuje finanční příspěvek ve výši 8 212 697 EUR. Zbývající částka ve výši 7 391 427 EUR byla vyplacena dne 22. července 2020.

ŠPANĚLSKO – extrémní počasí

Počínaje dnem 9. září 2019 zasáhl jihovýchod Iberského poloostrova vzácný meteorologický jev označovaný jako „izolovaná výšková tlaková níže“ (*depresión aislada en niveles altos*, DANA). Tento jev, který se vyznačuje extrémními srážkami způsobujícími povodně, vyvrcholil ve dnech 12.–16. září 2019 a velmi vážně zasáhl velkou část oblastí Valencie, Murcie, Castilla-La Mancha a Andalusie.

Španělsko následně požádalo o finanční příspěvek z EUSF dne 28. listopadu 2019 ve lhůtě 12 týdnů od prvního výskytu škody. Španělské orgány odhadly celkové přímé škody v důsledku této katastrofy na 2,3 miliardy EUR.

Na základě provedeného posouzení dospěla Komise k závěru, že podmínky pro poskytnutí finančního příspěvku (vypočteného na 56 743 358 EUR) z EUSF byly splněny.

Dne 13. února 2020 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2020) 905, kterým byla Španělsku přiznána záloha ve výši 5 674 336 EUR, jež byla vyplacena dne 6. března 2020.

V návaznosti na návrh Komise COM(2020) 200 ze dne 30. dubna 2020 Evropský parlament a Rada schválily vyplacení částky 56 743 358 EUR z EUSF Španělsku. V návaznosti na prováděcí rozhodnutí C(2020) 7541 byla dne 19. listopadu 2020 vyplacena zbývající částka ve výši 51 069 022 EUR.

➤ **V ROCE 2020**

V roce 2020 Komise obdržela devět nových žádostí o finanční příspěvky z EUSF na přírodní katastrofy. Komise obdržela všechny žádosti v zákonné lhůtě „nejpozději do dvanácti týdnů od vzniku první škody“ (čl. 4 odst. 1 nařízení). Z úspěšných žádostí se dvě týkaly „závažných přírodních katastrof“, čtyři „regionálních přírodních katastrof“ a jedna byla založena na ustanoveních týkajících se „přírodních katastrof v sousedním státě“. Komise přijala prováděcí rozhodnutí o poskytnutí finančních příspěvků z EUSF sedmi úspěšným žádostem v průběhu let 2020 a 2021.

ITÁLIE – extrémní povětrnostní událost

V říjnu a listopadu 2019 se v Itálii vyskytly extrémní povětrnostní podmínky. Katastrofa způsobila záplavy a sesuvy půdy, včetně záplav v Benátkách. Nejvíce postiženým regionem bylo Benátsko, kde příliv dosáhl druhé nejvyšší úrovně nad hladinou moře, která kdy byla ve městě zaznamenána, přičemž maximum bylo zaznamenáno 4. listopadu 1966, a doprovázel ho vítr o rychlosti 110 km/h. Záplavy způsobily obrovské škody na soukromých i veřejných budovách, včetně těch, které jsou součástí kulturního dědictví. Postiženy byly stovky kostelů, muzeí a paláců nevyčíslitelné hodnoty. Stovky lidí musely být evakuovány ze svých domovů a zemědělské a hospodářské ztráty byly značné. Italské orgány odhadly celkové přímé škody v důsledku této katastrofy na 5,62 miliardy EUR.

Itálie podala žádost o podporu z fondu v lednu 2020. Žádost lze považovat za žádost týkající se „závažné přírodní katastrofy“ v souladu s čl. 2 odst. 2 nařízení. Itálie nepožadovala zálohu.

V návaznosti na návrh Komise COM(2020) 200 ze dne 30. dubna 2020 Evropský parlament a Rada schválily vyplacení částky 211 707 982 EUR z EUSF Itálii. Prováděcí rozhodnutí Komise C(2020) 6272 o poskytnutí finančního příspěvku bylo přijato dne 9. září 2020 a celková platba byla provedena dne 6. října 2020.

RAKOUSKO – extrémní povětrnostní událost

V listopadu 2019 postihly jihozápadní část Rakouska silné záplavy. Události byly vyvolány stejnými meteorologickými podmínkami, které vedly k závažné katastrofě v Itálii. Extrémní povětrnostní události značně poničily základní veřejnou infrastrukturu, soukromá obydlí, podniky a lesy. Rakouské orgány odhadly celkové přímé škody v důsledku této katastrofy na 87 milionů EUR.

Rakousko podalo žádost o podporu z fondu v lednu 2020. Žádost lze považovat za žádost týkající se „přírodní katastrofy podle ustanovení o sousedním státě“ v souladu s čl. 2 odst. 1 písm. a) nařízení. Rakousko nepožadovalo zálohu. Komise vyčíslila výši finančního příspěvku z EUSF na 2 329 777 EUR.

V návaznosti na návrh Komise COM(2020) 200 ze dne 30. dubna 2020 schválil Evropský parlament a Rada vyplacení částky 2 329 777 EUR z EUSF Rakousku. Dne 23. července 2020 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2020) 5142 o poskytnutí finančního příspěvku z EUSF. Dne 10. srpna 2020 byla provedena platba ve výši 2 329 777 EUR.

CHORVATSKO – zemětřesení v Záhřebu

V březnu 2020 postihla Chorvatsko série ničivých zemětřesení, která zasáhla město Záhřeb a jeho okolí. První zemětřesení o síle 5,5 stupně Richterovy škály bylo nejsilnějším

zemětřesením, které Záhřeb zasáhlo od roku 1880. Bylo to cítit v celém kontinentálním Chorvatsku a v příhraničních oblastech Slovinska. Do konce dubna bylo zaznamenáno více než 1 100 následných otřesů. Záhřeb zasáhlo zemětřesení jen čtyři dny poté, co byla kvůli epidemii COVID-19 vyhlášeno celostátní omezení volného pohybu osob, a lidé se tak ocitli v nouzové situaci. Katastrofa postihla čtvrtinu obyvatel Chorvatska. Celkem bylo zraněno 27 osob, z toho jedna dospívající dívka na následky zranění zemřela. Poškozeny byly desetitisíce obytných budov, veřejná infrastruktura, budovy významného kulturního dědictví i důležité státní instituce, jako je chorvatský parlament. Celkové škody způsobené zemětřesením se odhadují na více než 11,6 miliardy eur.

Dne 10. června 2020 požádalo Chorvatsko o finanční pomoc z fondu z důvodu zemětřesení v březnu 2020. Žádost lze považovat za žádost týkající se „závažné přírodní katastrofy“ v souladu s čl. 2 odst. 2 nařízení a Chorvatsko požádalo o zálohu.

Dne 10. srpna 2020 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2020) 5575, kterým byla Chorvatsku přiznána záloha ve výši 88 951 877 EUR, jež byla vyplacena dne 18. srpna 2020.

V návaznosti na návrh Komise COM(2020) 960 ze dne 9. října 2020 schválil Evropský parlament a Rada vyplacení částky 683 740 523 EUR z EUSF Chorvatsku. Komise vyčíslila výši finančního příspěvku z EUSF na 683 740 523 EUR. Prováděcí rozhodnutí Komise C(2020) 8713, kterým se Chorvatsku přiznává platba, bylo přijato dne 2. prosince 2020. Zbývající částka ve výši 594 788 646 EUR byla vyplacena dne 17. prosince 2020.

POLSKO – povodně

V červnu 2020 postihly polská vojvodství Podleské, Mazovské (včetně Varšavy), Svatokřížské a Malopolské prudké bouře a přivalové deště, které způsobily povodně. Přes 400 lidí muselo být evakuováno a 14 000 lidí dočasně ztratilo přístup k elektřině. Bylo poškozeno 1 300 domů a více než 240 silnic. Značné ztráty utrpělo i místní zemědělství, neboť bylo postiženo přibližně 9 000 hektarů orné půdy.

Dne 24. srpna 2020 Polsko požádalo o příspěvek z EUSF na financování záchranných opatření a opatření na obnovu po povodních v *Podkarpatském* vojvodství v červnu 2020. Polské orgány odhadují celkové přímé škody způsobené touto katastrofou na 282 851 202 EUR. Způsobená škoda představuje 1,56 % HDP *Podkarpatského vojvodství*, dotčeného regionu na úrovni NUTS 2, a přesahuje tak prahovou hodnotu 270 961 950 EUR (1,5 % regionálního HDP). Žádost lze považovat za žádost týkající se „regionální přírodní katastrofy“ v souladu s čl. 2 odst. 3 nařízení. Polsko nepožadovalo zálohu.

Komise vyčíslila výši finančního příspěvku z fondu na 7 071 280 EUR. V návaznosti na návrh Komise COM(2020) 960 ze dne 9. října 2020 schválil Evropský parlament a Rada vyplacení částky 7 071 280 EUR z EUSF Polsku. Dne 2. prosince 2020 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2020) 8685, kterým se z EUSF poskytuje finanční příspěvek ve výši 7 071 280 EUR, který byl vyplacen dne 17. prosince 2020.

ŘECKO

Povodně na ostrově Euboia

V srpnu 2020 postihly střední Euboiu katastrofální povodně a sesuvy půdy v důsledku silných bouřek a přivalových dešťů. Prudké a silné deště způsobily povodně a sesuvy půdy v oblastech řek Messapiou a Lilanta. Při katastrofě přišlo o život osm lidí a 3 000 domovů

muselo být evakuováno. Bouře způsobila závažné škody na soukromých domech a místní infrastruktuře, včetně čtyř zničených mostů.

Dne 29. října 2020 požádalo Řecko o finanční pomoc z fondu na katastrofu způsobenou povodněmi v srpnu 2020. Řecko následně předložilo žádost týkající se regionální katastrofy, která postihla jeden region na úrovni NUTS 2, a odhadlo celkovou přímou škodu na 132 milionů EUR. Katastrofa proto naplňuje znaky „regionální přírodní katastrofy“ v souladu s čl. 2 odst. 3 nařízení. Řecko požádalo o zálohu.

Dne 2. března 2021 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2021) 1507 o poskytnutí zálohy ve výši 330 010 EUR, kterou Řecku vyplatila dne 17. března 2021.

Komise vyčíslila finanční příspěvek z EUSF na 3 300 100 EUR. V návaznosti na návrh Komise COM(2021) 201 ze dne 24. března 2021 Evropský parlament a Rada schválily vyplacení částky 3 300 100 EUR z EUSF Řecku. Prováděcí rozhodnutí Komise C(2021) 4438, kterým se Řecku přiznává platba, bylo přijato dne 14. června 2021 a zbývající částka ve výši 2 970 090 EUR byla vyplacena dne 5. července 2021.

Cyklon Janos

V září 2020 zasáhl většinu východní a jižní pevniny, jižní Jónské ostrovy, Thesálii, region *Sterea Ellada* (střední Řecko) včetně ostrova Euboia, Pelopónésu a severních a západních Kyklad středomořský cyklon s názvem Janos. Katastrofa byla způsobena katastrofálními povodněmi a bouřlivým větrem a sesuvy půdy v důsledku silných dešťů, které cyklon přinesl. Několik lidí přišlo o život a mnoho starších lidí zůstalo uvězněno ve svých domech, protože bouře způsobila zřícení střech. Velká část infrastruktury utrpěla škody, například se zřítily mosty, byly přerušeny dodávky elektřiny a vody a na hlavní silnice padaly kameny.

Dne 9. prosince 2020 obdržela Komise v souvislosti s cyklonem žádost Řecka o pomoc z EUSF. Řecko předložilo svou žádost jako žádost týkající se „regionální přírodní katastrofy“, která postihla několik regionů úrovně NUTS 2 v souladu s čl. 2 odst. 3 nařízení, a odhadlo celkovou přímou škodu na 863 540 756 EUR. Požádala o vyplacení zálohy.

Dne 2. března 2021 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2021) 1511 o poskytnutí zálohy ve výši 2 158 852 EUR, která byla Řecku vyplacena dne 17. března 2021.

Komise vyčíslila finanční příspěvek z fondu na 21 588 519 EUR. V návaznosti na návrh Komise COM(2021) 201 ze dne 24. března 2021 Evropský parlament a Rada schválily vyplacení částky 21 588 519 EUR z EUSF Řecku. Prováděcí rozhodnutí Komise C(2021) 4466, kterým se Řecku přiznává platba, bylo přijato dne 17. června 2021 a zbývající částka ve výši 19 429 667 EUR byla vyplacena dne 5. července 2021.

FRANCIE – bouře Alex

V říjnu 2020 zasáhla Středomoří extratropická cyklona, která přinesla mimořádně intenzivní srážky. Extrémní povětrnostní událost způsobila záplavy ve francouzských alpských údolích v regionu Provence-Alpes-Côte d'Azur. Přivalové deště způsobily sesuvy půdy, přivaly trosek, přivalové povodně a erozi. Infrastrukturní sítě utrpěly vážné škody a několik měst bylo izolováno kvůli zřícení mostů a hlavních silnic. Zasaženy byly stovky domů, několik lidí se pohřešovalo a nejméně 15 jich přišlo o život. Byla to nejhorší povodeň na jihu Francie za posledních 120 let.

Dne 21. prosince 2020 obdržela Komise žádost Francie o finanční příspěvek z EUSF na škody způsobené bouří Alex v říjnu 2020. Francie následně předložila svou žádost jako žádost týkající se „regionální přírodní katastrofy“, která postihla jeden region na úrovni NUTS 2

(Provence-Alpes-Côte d'Azur/FRL0), a odhadla celkové přímé škody na 2 373 milionů EUR. Žádost lze považovat za žádost týkající se „regionální přírodní katastrofy“ v souladu s čl. 2 odst. 3 nařízení. Francie požádala o vyplacení zálohy.

Dne 22. února 2021 přijala Komise prováděcí rozhodnutí C(2021) 1340 o poskytnutí zálohy ve výši 5 932 500 EUR, která byla Francii vyplacena dne 11. března 2021.

Komise vyčíslila finanční příspěvek z EUSF na 59 325 000 EUR. V návaznosti na návrh Komise COM(2021) 201 ze dne 24. března 2021 schválil Evropský parlament a Rada vyplacení částky 59 325 000 EUR z EUSF Francii. Prováděcí rozhodnutí Komise C(2021) 4868, kterým se Francii přiznává platba, bylo přijato dne 28. června 2021 a zbývající částka ve výši 53 392 500 EUR byla vyplacena dne 29. července 2021.

COVID-19 – závažné ohrožení veřejného zdraví

➤ Úvod

V prosinci 2019 byla Světové zdravotnické organizaci (WHO) z čínského Wu-chanu nahlášena epidemie pneumonie neznámého původu. Později bylo zjištěno, že příčinou onemocnění je nový kmen koronaviru, který do té doby nebyl u lidí zjištěn – onemocnění koronavirem 2019 (COVID-19). Dne 30. ledna 2020 vyhlásila WHO kvůli nové koronavirové epidemii globální stav zdravotní nouze.

Vzhledem k rychlosti šíření epidemie vyhlásily členské státy v následujících týdnech nouzový stav a přijaly významná opatření k prevenci a omezení šíření infekce mezi svým obyvatelstvem. Opatření sahala od dohledu a kontrolních opatření na hranicích až po zvýšení počtu zdravotnického personálu. Šíření epidemie a následná opatření k omezení šíření nákazy, o nichž rozhodly členské státy, měly hluboký dopad na ekonomiku a ovlivnily výrobu, investice, spotřebu a fungování trhu práce.

Jedním z charakteristických rysů onemocnění COVID-19 byla obrovská zátěž pro zdravotnické systémy a pracovníky, protože většina pacientů hospitalizovaných s COVID-19 vyžadovala zvláštní klinickou pomoc. Výrazný nárůst počtu pacientů představuje velkou zátěž pro nemocniční personál a dostupnost důležitého vybavení a zásob, jako jsou kyslíkové lahve, ventilátory, diagnostické soupravy a osobní ochranné prostředky. Pro zdravotnické pracovníky bylo velmi obtížné se s touto situací vyrovnat, protože pandemie takového rozsahu nevyhnutelně ohrožuje schopnost zdravotnických struktur poskytovat další základní služby.

➤ Změny nařízení

Dne 30. března 2020 bylo v rámci investiční iniciativy pro reakci na koronavirus³ nařízení pozměněno⁴ tak, aby zahrnovalo závažné ohrožení veřejného zdraví do zásady solidarity EU. Změna zahrnovala prodloužení doby provádění z 12 na 18 měsíců a další drobné změny.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/460 ze dne 30. března 2020, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 508/2014, pokud jde o specifická opatření pro aktivaci investic do systémů zdravotní péče členských států a do jiných odvětví jejich ekonomik v reakci na šíření onemocnění COVID-19 (investiční iniciativa pro reakci na koronavirus).

Novela rozšířila okruh způsobilých nákladů na záchranná opatření a opatření na obnovu o: i) poskytování rychlé lékařské pomoci obyvatelstvu postiženému závažným ohrožením veřejného zdraví; ii) ochranu obyvatelstva před rizikem nákazy prostřednictvím prevence, monitorování a kontroly šíření nemocí; a iii) boj proti závažným rizikům pro veřejné zdraví nebo zmírnění jejich dopadu na veřejné zdraví.

➤ Žádosti

Do 24. června 2020 obdržela Komise 22 žádostí o finanční příspěvek z EUSF. O pomoc požádalo celkem 19 členských států EU (Belgie, Česko, Německo, Estonsko, Irsko, Řecko, Španělsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Rakousko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko a Slovinsko) a tři kandidátské země (Albánie, Černá Hora a Srbsko).

Žádosti z Polska a Slovinska byly zamítnuty, protože nesplňovaly kritéria nařízení. Během posouzení a po výměně názorů s polskými orgány Komise vypočítala, že polské orgány ve své žádosti o podporu z EUSF předložené dne 22. června 2020 nadhodnotily celkové přímé veřejné výdaje. Vykázané výdaje proto musely být se souhlasem polských orgánů sníženy. Vzhledem k tomu, že prahová hodnota pro závažné ohrožení veřejného zdraví podle čl. 2 odst. 2 písm. a) nařízení pro Polsko v roce 2020 činila 1 430,574 milionu EUR a revidované celkové veřejné výdaje byly výrazně nižší než tato prahová hodnota, žádost Polska nebyla způsobilá pro podporu z fondu. Komise mezitím během posuzování a po výměně názorů se slovinskými orgány vypočítala, že slovinské orgány ve své žádosti o podporu z EUSF předložené dne 17. června 2020 nadhodnotily celkové veřejné výdaje, a že je proto třeba je snížit. Jelikož prahová hodnota pro závažné ohrožení veřejného zdraví podle čl. 2 odst. 2 písm. a) nařízení pro Slovinsko v roce 2020 činila 135,102 milionu EUR a revidované celkové veřejné výdaje byly pod touto prahovou hodnotou, žádost Slovinska nebyla způsobilá pro podporu z EUSF.

➤ Posouzení žádostí

Všechny obdržené žádosti byly posouzeny v jednom balíčku, aby bylo zajištěno jednotné a rovné zacházení. Komise důkladně prozkoumala několik aspektů, jako např.: i) způsobilost výdajů (rovněž provedla analýzu, zda vykázané výdaje pokrývaly způsobilé operace a zda spadaly do období způsobilosti); ii) mimořádný charakter výdajů; iii) existence přímé souvislosti s pandemií COVID-19; a iv) celkovou konzistenci žádosti. V případě potřeby Komise požádala žadatelské státy o poskytnutí dodatečných informací, vysvětlení a podpůrných dokumentů.

➤ Financování

Vzhledem k tomu, že hlavní zásadou fondu EUSF je solidarita, měla by být pomoc z fondu progresivní. Metodika výpočtu podpory z EUSF byla stanovena ve výroční zprávě o EUSF za období 2002–2003 a byla přijata Evropským parlamentem a Radou (viz část „Financování“).

Metoda Komise pro výpočet výše pomoci v případě závažného ohrožení veřejného zdraví byla podobná metodě pro přírodní katastrofy. Stát by tedy měl obdržet 2,5 % z celkové částky způsobilých veřejných výdajů až do výše prahové hodnoty pro závažné ohrožení veřejného zdraví stanovené pro danou zemi a 6 % z části veřejných výdajů přesahující tuto prahovou

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/461 ze dne 30. března 2020, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 za účelem poskytnutí finanční pomoci členským státům a zemím, se kterými se jedná o jejich přistoupení k Unii, jež jsou vážně postiženy závažným ohrožením veřejného zdraví.

hodnotu. O této skutečnosti byl informován také prostřednictvím internetových stránek Komise⁵. Jelikož tento výpočet vedl k celkové částce pro všechny státy, která převyšovala dostupné rozpočtové zdroje, byly částky pro jednotlivé země poměrně sníženy.

➤ Zálohy

O zálohu v celkové výši 132 736 830 EUR požádalo sedm členských států EU (Německo, Irsko, Řecko, Španělsko, Chorvatsko, Maďarsko a Portugalsko). Komise provedla předběžné posouzení těchto sedmi žádostí a dospěla k závěru, že všechny splňují podmínky pro vyplacení zálohy z EUSF. V návaznosti na návrh Komise COM(2020) 960 ze dne 9. října 2020 schválil Evropský parlament a Rada zálohu v celkové výši 132 736 830 EUR, kterou Komise vyplatila výše uvedeným zemím v prosinci 2020.

➤ Platby zbývajících částek a celkové platby

V návaznosti na návrh Komise COM(2021) 201 ze dne 24. března 2021 schválil Evropský parlament a Rada vyplacení částky 529 347 741 EUR z EUSF 20 úspěšným žadatelským státům. V listopadu a prosinci 2021 bylo zemím vyplaceno celkem 397 454 921 EUR jako platby zbývajících částek a plné platby.

FINANCOVÁNÍ

Jednotlivé částky pomoci navržené Komisí byly vypočteny pomocí metody, o níž bylo rozhodnuto ve výroční zprávě o EUSF za roky 2002–2003, jak ji přijaly Evropský parlament a Rada a která byla použita ve všech následujících případech. Tato metoda je založena na uznaných celkových přímých škodách způsobených katastrofou v poměru k relativnímu bohatství postiženého státu, což se promítá do prahové hodnoty pro závažnou přírodní katastrofu (viz příloha I).

V případě závažných přírodních katastrof se proto uplatňuje progresivní dvoukrokový systém, kdy stát obdrží nižší sazbu pomoci ve výši 2,5 % z celkového objemu přímých škod pod prahovou hodnotou a vyšší sazbu pomoci ve výši 6 % za část škody přesahující prahovou hodnotu. Tyto dvě částky se sčítají. Na regionální přírodní katastrofy a na „přírodní katastrofy podle ustanovení o sousedním státě“ připadá 2,5 % celkových přímých škod.

Poté, co Evropský parlament a Rada schválily uvolnění prostředků v jednotlivých případech a poskytly potřebné rozpočtové prostředky, které byly k dispozici v rozpočtu EU, přijala Komise prováděcí rozhodnutí o přidělení pomoci jednotlivým státům, a následně vyplatila celou částku. V případech, kdy byla vyplacena záloha, byla vyplacena pouze zbývající částka celého příspěvku.

V přílohách prováděcích rozhodnutí byl uveden obecný popis zamýšleného použití peněz, orgány určené přijímajícími státy k provádění příspěvku z EUSF a nezávislý orgán odpovědný za audit a kontrolu.

Podrobné finanční tabulky jsou uvedeny v příloze II této zprávy.

⁵ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/solidarity-fund/covid-19

Během období, za které se podává zpráva, schválily Evropský parlament a Rada v souladu s návrhem Komise sedmáct finančních příspěvků z EUSF. Komise předložila návrhy na uvolnění prostředků z EUSF v těchto skupinách:

➤ **V roce 2019**

- Dne 22. května 2019 přijala Komise návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o uvolnění prostředků z EUSF⁶ ve výši 293 551 794 EUR na poskytnutí pomoci Rumunsku, Itálii a Rakousku. K tomuto návrhu na uvolnění prostředků byl přiložen návrh opravného rozpočtu (NOR) č. 3/2019⁷, který navrhoval zařadit potřebné prostředky do souhrnného rozpočtu na rok 2019, a to jak do závazků, tak do plateb. NOR č. 3/2019 a návrh na uvolnění prostředků přijal rozpočtový orgán dne 18. září 2019⁸, přičemž se Itálii, Rakousku a Rumunsku přiděluje 293 551 794 EUR z pomoci z EUSF.
- NOR č. 4/2019⁹ byl přijat dne 2. července 2019. Účelem NOR č. 4/2019 bylo aktualizovat výdajovou i příjmovou stranu rozpočtu s ohledem na nejnovější vývoj, včetně návrhu na snížení výše prostředků na závazky z EUSF zahrnutých do rozpočtu o 29,7 milionu EUR.
- Dne 27. listopadu 2019 byl přijat převod č. DEC¹⁰ 2020/227 za účelem uvolnění částky 4 552 517 EUR v prostředcích na závazky a platby pro Řecko.

➤ **V roce 2020**

- Dne 30. května 2020 přijala Komise návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o uvolnění prostředků z EUSF¹¹ ve výši 278 993 814 EUR na poskytnutí pomoci Portugalsku, Španělsku, Itálii a Rakousku. K tomuto návrhu na uvolnění prostředků byl připojen NOR č. 4/2020, v němž se navrhuje zařadit potřebné prostředky do souhrnného rozpočtu na rok 2020, a to jak do závazků, tak do plateb. NOR č. 4/2020 a návrh na uvolnění prostředků přijal rozpočtový orgán dne 18. června 2020, přičemž se Španělsku, Itálii, Rakousku a Portugalsku přiděluje 278 993 814 EUR z pomoci z EUSF v návaznosti na katastrofy, ke kterým v těchto zemích došlo v průběhu roku 2019.
- Dne 9. října 2020 přijala Komise návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o uvolnění prostředků z EUSF¹² ve výši 823 548 633 EUR na poskytnutí pomoci Chorvatsku a Polsku v souvislosti s přírodními katastrofami, ke kterým v těchto zemích došlo v průběhu roku 2020, a na poskytnutí zálohových plateb Chorvatsku, Německu, Řecku, Maďarsku, Irsku, Portugalsku a Španělsku v reakci na závažné ohrožení veřejného zdraví způsobené pandemií COVID-19 na začátku roku 2020. K tomuto návrhu na uvolnění prostředků byl připojen NOR č. 9/2020¹³, který navrhoval zařadit potřebné prostředky do souhrnného rozpočtu na rok 2020, a to jak do závazků, tak do plateb. NOR

⁶ COM(2019) 206 final, 22.5.2019.

⁷ COM(2019) 205 final, 22.5.2019.

⁸ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1817 ze dne 18. září 2019 o uvolnění prostředků z Fondu solidarity Evropské unie za účelem poskytnutí pomoci Rakousku, Itálii a Rumunsku.

⁹ COM(2019) 610 final, 2.2.2019.

¹⁰ Žádost o převod prostředků na závazky a platby podle článku 31 finančního nařízení.

¹¹ COM(2020) 200 final, 30.4.2020.

¹² COM(2020) 960 ze dne 9.10.2020

¹³ COM(2020) 961 final, 9.10.2020.

č. 9/2020 a návrh na uvolnění prostředků přijal rozpočtový orgán dne 25. listopadu 2020¹⁴, přičemž se Německu, Irsku, Řecku, Španělsku, Chorvatsku, Maďarsku, Polsku a Portugalsku celkem přiděluje 823 548 633 EUR z pomoci z EUSF.

UZAVŘENÉ ZÁSAHY

Ustanovení čl. 8 odst. 3 nařízení stanoví, že do 24 měsíců ode dne výplaty finančního příspěvku přijímající stát musí předložit zprávu o použití finančního příspěvku („zpráva o provádění“) s prohlášením odůvodňujícím výdaje („zdůvodnění oprávněnosti“).

Komise v roce 2020 uzavřela čtyři spisy EUSF a v roce 2019 žádný.

➤ UZAVŘENÉ ZÁSAHY V ROCE 2020

Slovinsko, ledová bouře v roce 2014: finanční příspěvek z EUSF činil 18 388 478 EUR. Dne 17. března 2017 Slovinsko požádalo o prodloužení lhůty pro předložení zprávy o provádění a bylo mu vyhověno do 30. června 2017. Slovinsko předložilo zprávu o provádění a zdůvodnění oprávněnosti dne 22. června 2017. Na základě informací poskytnutých slovinskými orgány byla během auditů zjištěna nesprávná částka ve výši 6 775,35 EUR. Vrácení finančních prostředků nebylo nutné, protože došlo k vyhrazení nadměrného množství prostředků (tzv. overbooking) ve výši 2 267 664,97 EUR. Spis byl uzavřen v únoru 2020.

Česko, povodeň v roce 2013: finanční příspěvek z EUSF činil 15 928 275 EUR. Dne 7. března 2016 předložily české orgány zprávu o provádění a zdůvodnění oprávněnosti, které Komise posoudila. Na žádost Komise české orgány doplnily zdůvodnění oprávněnosti o další informace v listopadu 2016 a v dubnu 2018. Audit, který Komise provedla v srpnu 2018, odhalil, že část výdajů byla nesprávná a nebyla v souladu s nařízením. Nález byl potvrzen 26. března 2019. Na základě informací poskytnutých Českou republikou činily způsobilé výdaje v rámci fondu 15 917 103,51 EUR, což bylo méně než finanční příspěvek z fondu ve výši 15 928 275 EUR. Rozdíl ve výši 11 171,49 EUR mezi způsobilými výdaji a obdrženou částkou vyplynul z finanční opravy související s regionem Ústí nad Labem. Částku finanční opravy (11 171,49 EUR) bylo třeba získat zpět a dne 13. května 2019 byl zaslán předuzávěrkový dopis, v němž byla tato částka uvedena. V červenci 2019 požádalo Česko o zrušení finanční opravy a poskytlo podklady. Od července 2019 do ledna 2020 Komise analyzovala informace obdržené od Česka, zdůvodnění oprávněnosti bylo nakonec přijato v dubnu 2020 a finanční oprava byla zrušena.

Spojené království, záplavy v roce 2015: finanční příspěvek z EUSF činil 60 301 050 EUR. Spojené království předložilo zprávu o provádění a zdůvodnění oprávněnosti dne 16. července 2019. Na základě informací poskytnutých Spojeným královstvím činily způsobilé výdaje v rámci fondu 93 887 925,31 EUR, což bylo více než finanční příspěvek ve výši 60 301 050 EUR. Rozdíl mezi příspěvkem z EUSF a vykázanými výdaji je výsledkem vyšších způsobilých výdajů. Dne 2. října 2020 byl zaslán dopis o uzavření, v němž se uvádí, že není třeba získat zpět žádnou částku.

¹⁴ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/75 ze dne 25. listopadu 2020 o uvolnění prostředků z Fondu solidarity Evropské unie za účelem poskytnutí pomoci Chorvatsku a Polsku v souvislosti s přírodními katastrofami a vyplacení záloh Chorvatsku, Německu, Řecku, Maďarsku, Irsku, Portugalsku a Španělsku v souvislosti s ohrožením veřejného zdraví.

Řecko, zemětřesení v roce 2015: finanční příspěvek z EUSF činil 1 651 834 EUR. Zpráva o provádění byla předložena 22. listopadu 2018. Po důkladném přezkoumání Komisí a na základě informací poskytnutých Řeckem činily způsobilé výdaje v rámci fondu 2 631 808,66 EUR, což bylo více než finanční příspěvek z EUSF ve výši 1 651 834 EUR. Rozdíl mezi příspěvkem z EUSF a vykázanými výdaji je výsledkem vyšších způsobilých výdajů. Dne 2. října 2020 byl zaslán dopis o uzavření, v němž bylo potvrzeno, že není třeba uplatnit žádnou finanční opravu.

ZÁVĚRY

Členské státy a kandidátské země se stále častěji potýkají s přírodními katastrofami, z nichž mnoho souvisí se změnou klimatu. V letech 2019-2020 Fond solidarity EU nadále nabízel postiženým komunitám zásadní podporu ve formě finanční pomoci při jejich úsilí o obnovu po těchto katastrofách, čímž poskytl hmatatelný projev evropské solidarity.

Největší dopad na fungování EUSF v letech 2019–2020 však měla pandemie COVID-19, což ukazuje na význam flexibility rozpočtu EUSF a přizpůsobivosti nařízení. Ryhlá změna nařízení dne 30. března 2020 znamenala, že od 1. dubna 2020 mohou členské státy a země zapojené do jednání EU žádat o podporu z EUSF v případě závažného ohrožení veřejného zdraví.

V důsledku toho se zejména roky 2019 a 2020 ukázaly být pro EUSF velmi náročné. Během těchto dvou let bylo podáno 33 nových úspěšných žádostí, z nichž 13 souviselo s přírodními katastrofami a 20 se závažným ohrožením veřejného zdraví.

Celkem bylo z EUSF uvolněno 77,6 milionu EUR v roce 2019 a 989 milionů EUR v roce 2020 na pomoc členským státům a kandidátským zemím při samotném odstraňování následků přírodních katastrof. Měsíce září až listopad 2019 se v jižní a střední Evropě vyznačovaly extrémními povětrnostními událostmi, na něž byla z EUSF poskytnuta podpora ve výši více než 270 milionů EUR. Od června do srpna 2020 zasáhly záplavy několik členských států a ty z EUSF obdržely pomoc ve výši 10 milionů EUR.

Fond vyplatil největší příspěvek roku 2020 – a druhou nejvyšší částku ve své historii – na zemětřesení v Záhřebu v březnu 2020. Žádost a vyplacení podpory ve výši 683,7 milionu EUR bylo vyřízeno ve velmi krátkém čase (sedm měsíců) vzhledem k výši příspěvku z EUSF a rozsahu celkových přímých škod způsobených zemětřesením.

Souběh pandemie COVID-19 se zemětřesením v Chorvatsku však také ukázal rozpočtová omezení fondu. Poprvé v její historii musela být její podpora poměrně snížena ve srovnání s podporou vypočtenou podle dohodnuté metodiky. Jak ukáže zpráva za následující roky, nebylo to naposledy, kdy musela být podpora snížena.

Vzhledem k rozšířenému mandátu a rostoucí poptávce po jeho podpoře by měl mít EUSF k dispozici potřebné rozpočtové prostředky, aby mohl plnit svůj mandát i v budoucnu. V průběhu své historie hrál EUSF důležitou roli při podpoře států v nouzi a byl konkrétním symbolem solidarity EU s lidmi ve velmi obtížných situacích po katastrofách a ohroženích. Pro zachování této konkrétní a symbolické role je nezbytné navýšit a zajistit rozpočtové zdroje EUSF.